

JÖKLARANNSÓKNAFÉLAG ÍSLANDS

Nr. 104

Október 2006

Fréttabréf

Gunnar Hjaltason

HAUSTFUNDUR JÖKLARANNSÓKNAFÉLAGSINS

Haustfundur Jökларанnsóknafélagsins verður haldinn í Norræna húsinu þriðjudaginn 17. október klukkan 20:00.

Afhending viðurkenningarskjals og jöklastjörnu til Sveinbjarnar

Björnssonar, nýkjörins heiðursfélaga JÖRFÍ

Eðli og nýting jarðhita

Erindi Sveinbjarnar Björnssonar

Flugmyndir frá sunnanverðum Vatnajökli

Snævarr Guðmundsson sýnir myndir úr góðviðrisferð yfir Vatnajökul síðsumars.

HAUSTFUNDUR 2006

Á haustfundinum þriðjudaginn 17. október í Norræna húsinu mun Sveinbjörn Björnsson taka við viðurkenningarskjali og jöklastjörnu en hann var kosinn heiðursfélagi JÖRFÍ á aðalfundi í febrúar. Sveinbjörn var lengi ritstjóri Jökuls, stjórnarmaður í JÖRFÍ, um tíma formaður og hefur frá upphafi setið í valnefnd félagsins. Hann er jafnframt einn helsti sérfræðingur Íslendinga á sviði jarðhita. Það er því vel við hæfi að Sveinbjörn flytji erindi um jarðhitann, en honum er einkar lagið að setja flókin fræði fram á þann hátt að allir skilji.

Í erindi sínu á fundinum ætlar Sveinbjörn að rekja hvernig hugmyndir um eðli jarðhita breyttust á síðustu öld eftir því sem rannsóknum og nýtingu hans fleygði fram. Hver er skilningur okkar nú og hvert stefnir í rannsóknum, nýtingu og náttúruvernd?

Að loknu kaffihléi mun Snævarr Guðmundsson sýna úrval ljósmynda sem hann tók í afburðagóðu veðri á flugi yfir Vatnajökli nú í ágúst.

MINNISVARÐI UM SIGURJÓN RIST

Minnisvarði um Sigurjón Rist vatnamælingamann og brautryðjanda í jöklarannsóknum var afhjúpaður við Hald á bökkum Tungnaá 6.október síðastliðinn. Minnisvarðinn er bronsstytta af Sigurjóni og sýnir hann við störf, umflotinn straumvatni upp í mitti með járnkarl í hendi. Styttan er á stöpli undan vatnshæðamæli við Hald sem Sigurjón hlóð sjálfur með samstarfsmönnum. Styttuna gerði Pétur Bjarnason myndhöggvari eftir ljósmynd af Sigurjóni við vatnamælingar.

Guðmundur Þórðarson, Garðar Bríem og Jón Árni Vignisson áttu hugmyndina og höfðu forgöngu um að reisa Sigurjóni minnisvarða, þar sem þeim þótti minningu Sigurjóns ekki vera haldið nægjanlega á lofti. Þeir söfnuðu einnig fé til verksins og m.a. styrkti Jöklarannsóknafélagið gerð minnisvarðans með fjárframlagi.

Minnisvarði um Sigurjón Rist vatnamælingamann á bökkum Tungnaár. – Ljós.m.MTG

Rannveig Rist dóttir Sigurjóns og forstjóri Alcan á Íslandi afhjúpaði minnisvarðann við athöfn að viðstöddu fjölmenni. Hótel Háland við Hrauneyjar bauð öllum til veislu að afhjúpun lokinni. Þar flutti Sveinbjörn Björnsson fyrrverandi háskólarektor erindi um Sigurjón. Einnig rakti Sveinn Tyrfingsson í Lækjartúni sögu ferjustaðarins við Hald. Rúmlega 50 manns frá ýmsum fyrirtækjum, stofnunum og félögum voru við athöfnina, þar á meðal frá Orkustofnun, Íslenskum orkurannsóknum, Iðnaðarráðuneytinu og Jöklarannsóknafélaginu.

Sigurjón var forstöðumaður Vatnamælinga Orkustofnunar í 40 ár og fyrstu árin eini fastráðni starfsmaðurinn. Sveinbjörn sagði í erindi sínu að Sigurjóm hefði verið upphafsmaður nútímalegra vatnamælinga og hefði að heita mætti einsamall byggt upp kerfisbundnar vatnamælingar í öllum landshlutum og lagt grunninn að þekkingu á vatnsafli og vatnafari landsins. “Enginn annar en þessi mikli ferðamaður hefði getað unnið þetta verk um og eftir miðja síðustu öld. Sigurjón undirbjó ferðir sínar vandlega,

var bæði djarfur og varkár í senn. Hann braust um vegleysur með tæki sín og búnað meðan ferðalög um hálandið voru fátíð,” sagði Sveinbjörn m.a.

Sigurjón vann mikið starf fyrir Jöklarannsóknafélagið og var þar heiðursfélagi. Hann var gjaldkeri frá stofnun félagsins og formaður að Sigurði Þórarinssyni látnum, frá 1983 til 1986.

VEL HEPPNUÐ HAUSTFERÐ

Laugardaginn 23. september var lagt upp í hina árlegu 13. septemberferð Jöklarannsóknafélagsins. Sex bílar fóru frá Reykjavík og sá sjöundi bættist í hópinn á Selfossi. Leiðin lá upp Þjórsárdalinn og farið yfir Þjórsá hjá Ísakoti. Þaðan var ekið inn að Áfangagili og norður fyrir Valafell. Veðrið lék við ferðalanga, heiðskírt og frost í skuggum. Áfram var haldið norður fyrir Hrafnabjörg og Löðmund, þar sem áttundi bíllinn bættist í lestina.

Fimm frækni Fordar leiddir af traustum Toyotum.

-Ljósm: Katrín Auðunardóttir.

Um hádegi var hópurinn kominn að bökkum Tungnaár við Hófsvað. Áður en riðið var á vaðið voru bastkölfur og köflóttir dúkar lagðir á árbakkann

og hádegishressingu skolað niður með nýuppáhelltu kaffi. Bílstjórar ofurjeppanna vildu ólmir halda áfram og leiddi Hlynur Snæland lestina yfir ána á Patrol en stóru Fordarnir ráku hana.

Hópurinn fylgdist með af athygli er Hlynur reið á vaðið. - Ljós: Katrín Auðunardóttir.

Hópurinn á leið yfir nyrsta ál Tungnaár. Fjærst eru 44"-49" breyttir Fordar en næst er lítið breyttur Land Cruiser. -Ljós: Katrín Auðunardóttir.

Allt gekk samkvæmt áætlun og Tungnaáin var lítill farartálmi þennan daginn. Nú var sexhjóla Fordinn hans Gunnars Egilssonar settur fyrir lestina og leiddi hann hópinn norður með Vatnaöldum að Veiðivötnum. Þau skörtuðu sínu fegursta og ótrúlegar spegilmyndir mynduðust í vötnunum.

Spegilmyndir í Veidivötnum.

-Ljósm: Björn Oddsson.

Þá var ekið inn að Svartakambi og nyrstu vötnin skoðuð, en þar er fiskistofn Tekjulindarinnar upprunninn. Nú var haldið í Jökulheima. Komið var inn á Jökulheimaleiðina norðan við Þröskuld, undir Ljósufjöllum. Stutt stopp var gert við Tekjulindina áður enn hópurinn renndi í hlað í Jökulheimum. Um kvöldið var slegið upp mikilli fjölskylduskemmtun með grillveislu og söng.

Snemma á sunnudeginum var ekið inn að Tungnaárjökli. Þar lágu fyrir tvö verkefni; annars vegar að mæla hop jökulsins og hins vegar að ná í 50 kg af

ís til listsköpunar. Gengið var frá skálum, ístökumenn kvaddir og hópurinn hélt áleiðis til byggða. Þegar komið var að Þröskuldi var haldið til norðausturs yfir Veiðivatnahraunið. Á móts við Gjáfjöllin var tekin 90° beygja til suðvesturs, niður með Botnafjöllum að Útigangsvatni og heilsað upp á veiðimenn þar. Nú var ekið viðstöðulaust austur með Austurbotnum Þórisvatns uns numið var staðar við Lindarkot í Þóristungum. Á borð var borið eftirmiðdagskaffi og heimabakaðar kökur Sólveigar og síðustu hetjusögurnar sagðar. Ferðinni var formlega slitið við Hald, þar sem heilsað var upp á nýja minnisvarðann um Sigurjón Rist.

Ferðanefnd þakkar öllum þeim sem tóku þátt í ferðinni og sér í lagi þeim sem lögðu til fjallabíla.

Björn Oddsson.

Árshátíð Jöklarannsóknafélagsins verður haldin **föstudaginn 24. nóvember næstkomandi**. Í boði verða vönduð skemmtiatriði og stórhljómsveit spilar fyrir dansi langt fram á nótt. Skemmtinefndin hvetur fólk til þess að fylkja liði á árshátíðina. Árshátíðin og miðasala verður auglýst frekar þegar nær dregur.

Nefndin.

Útg. JÖRFÍ, Pósthólf 5128, 125 Reykjavík / Ábm. Valgerður Jóhannsdóttir